

Tirgus uzraudzības par sadzīves tehnikas kartelī iesaistītajiem uzņēmumiem uzlikto sodu nomaksu secinājumi

Konkurences padome (KP) ir noslēgusi tirgus uzraudzību, kuras ietvaros pārbaudīja, kā naudas sodu nomaksu veic uzņēmumi, kas 2009. gadā tika sodīti par iesaistīšanos sadzīves elektropreču cenu kartelī. Uzraudzībā gūtās atziņas, kā arī saistītā tiesu prakse ļauj secināt, ka pārkāpēji nevar izvairīties no naudas soda nomaksas, likvidējoties un turpinot to pašu komercdarbību jaunu uzņēmumu veidolā.

2009. gadā KP secināja, ka pieci uzņēmumi – SIA „Samsung Electronics Baltics”, SIA „RD Elektroniks”, SIA „PROKS”, SIA „ELKOR TRADE” un SIA „ROTA un K” – īstenojuši īpaši smagu konkurences tiesību pārkāpuma, kas bija vērsts uz tirgu sadali, brīvas tirdzniecības ierobežošanu un noteikta cenu līmeņa ieviešanu un uzturēšanu Samsung precēm. Par dalību šajā kartelī SIA „Samsung Electronics Baltics” kā pārkāpuma iniciatoram tika uzlikts naudas sods Ls 4 099 942,75 apmērā, bet pārkāpumā iesaistītajiem vairumtirgotājiem Ls 1 442 524,54 (SIA „RD Elektroniks”), Ls 267 529,53 (SIA „PROKS”), Ls 541 920,38 (SIA „ELKOR TRADE”) un Ls 270 718,07 (SIA „ROTA un K”) apmērā.

Visi iesaistītie uzņēmumi KP lēmumu pārsūdzēja tiesā, tomēr gadu pēc tiesvedības sākuma SIA „Samsung Electronics Baltics” un SIA „PROKS” noslēdza izlīgumu ar KP, atzīstot savu vainu pārkāpumā un saņemot naudas soda samazinājumu. Pēc tiesvedības beigām SIA „Samsung Electronics Baltics” ieskaitīja valsts budžetā naudas sodu Ls 2 459 965,65, savukārt SIA „PROKS” turpina soda Ls 152 224,30 apmērā nomaksu pa daļām, veicot ikmēneša maksājumus.

2010. gada oktobrī tiesvedība pret SIA „ROTA un K” tika izbeigta, jo uzņēmuma maksātspējas dēļ 2010. gada maijā tas tika likvidēts un tiesa tobrīd nekonstatēja tā tiesību pārkāpēju. Savukārt tiesvedības laikā SIA „RD Elektroniks” mainīja savu nosaukumu uz SIA „GP 2011” un SIA „ELKOR TRADE” uz SIA „Fosnek”.

2011. gada nogalē Augstākās tiesa apstiprināja KP lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu un SIA „GP 2011” (SIA „RD Elektroniks”), SIA „Fosnek” (SIA „ELKOR TRADE”) bija jānomaksā tiem piemērotais naudas sods pilnā apmērā. Ņemot vērā, ka, beidzoties tiesvedībai, SIA „GP 2011” un SIA „Fosnek” atradās maksātspējas procesā, iestāde uzsāka tirgus uzraudzību, lai pārbaudītu, vai šie uzņēmumi nav nodevuši savas saistības un aktīvus citām sabiedrībām.

Tirgus uzraudzības gaitā tika secināts, ka SIA „ELKOR TRADE” pirms nosaukuma maiņas uz SIA „Fosnek” savas saistības un aktīvus nodeva saistītajam uzņēmumam SIA „ETG”, kuram atbilstoši konkurences tiesībās pastāvošajam atbildības pēctecības principam ir pienākums atbildēt arī par SIA „ELKOR TRADE” saistībām attiecībā uz naudas soda nomaksu. Pildot KP izpildrīkojumu, SIA „ETG” šobrīd atbilstoši tiesiskuma un godīgas uzņēmējdarbības prakses principiem veic naudas soda nomaksu 771 083,23 EUR apmērā.

Attiecībā uz SIA „Rota un K” KP konstatēja, ka tā savas saistības un aktīvus, tai skaitā zīmolu *Tehnoland*, nodeva SIA „Veiksme un K”. KP secinājumus par saistību pārņemšanu apstiprināja arī Administratīvā apgabaltiesa, norādot, ka starp SIA „Veiksme un K” un SIA „Rota un K” pastāv ekonomiskā un funkcionālā pēctecība, un pret SIA „Veiksme un K” būtu izpildāms uzliktais naudas sods. Tomēr ievērojot, ka iepriekšējais Administratīvās apgabaltiesas 2010. gada oktobra lēmums par tiesvedības izbeigšanu pret SIA „Rota un K” ir spēkā un nav atceļams, soda piedziņa no šī uzņēmuma ar KP izpildrīkojumu nav iespējama.

Tirgus uzraudzības laikā KP vērtēja arī SIA „RD Elektroniks” aktīvu tālāko pārņemšanu, tajā skaitā pārbaudot, vai starp SIA „RD Elektroniks” un pašreizējo *RD Elektroniks* zīmola lietotāju notikusi tiesību un saistību nodošana. Izpētes gaitā KP nekonstatēja pierādījumus, kas liecinātu par pietiekamu ekonomisko un funkcionālo pēctecību uzņēmumu starpā. Šajā gadījumā būtiski, ka zīmols ir tikai daļa no aktīviem, kas, nepastāvot citiem pierādījumiem par ekonomisko un funkcionālo pēctecību, neapstiprina tiesību un saistību pārņemšanu.

Vairumā gadījumu pēc KP lēmuma stāšanās galīgā spēkā (parasti – pēc tiesvedības) uzņēmumi naudas sodu nomaksā. Ja uzņēmums tiek atzīts par maksātnespējīgu, KP piesaka kreditora prasījumu. Savukārt, ja pastāv pamatotas aizdomas, ka uzņēmuma aktīvi nodoti citām juridiskām personām, lai izvairītos no naudas soda nomaksas, KP var vērsties ar soda piedziņas prasību pret to uzņēmumu, kas šos aktīvus un saistības ir pārņēmis. Šādu pieeju apstiprina arī tiesa, norādot, ka Administratīvā procesa likuma 33.panta otrā daļa kopsakarā ar konkurences tiesībās pastāvošo atbildības pēctecības principu pieļauj atbildības pārņemšanu par naudas soda samaksu un pārņēmeja noteikšanu administratīvā akta izpildes stadijā.

Tas jo īpaši jāņem vērā uzņēmumiem, kas plāno citu uzņēmumu iegādi. Pircēja pienākums ir pārbaudīt, vai pārņemamais uzņēmums nav bijis iesaistīts konkurences tiesību pārkāpumā. Pārņemot uzņēmumu vai tā aktīvus un pastāvot ekonomiskai un funkcionālai pēctecībai, pircējs var pārņemt arī pārdevēja saistības atbildēt par naudas soda nomaksu, kas uzlikts par Konkurences likuma pārkāpumu pārdevējam.

Tiecoties panākt uzņēmumiem piemēroto sodu nomaksu, šīs tirgus uzraudzības ietvaros KP pirmo reizi ir veikusi tik apjomīgu un gan juridiski, gan ekonomiski sarežģītu izpēti, izmantojot iestādei konkurences tiesībās paredzētās iespējas. Būtiska loma izpētē bija sadarbībai ar Valsts policiju, Valsts ieņēmumu dienestu, citām valsts iestādēm un tirgus dalībniekiem.

Vienlaicīgi KP secina, ka sodu izpildes uzraudzība ir ievērojams slogs iestādei, kuras pamatdarbība saistīta ar konkurences tiesību pārkāpumu izmeklēšanu. Ar līdzīgām situācijām, kad uzņēmumi izvairās no naudas soda nomaksas, saskaras arī citas tiesībsargājošās iestādes Latvijā, tāpēc KP uzskata, ka ir nepieciešams rast valstisku - efektīvāku un vieglāk īstenojamu risinājumu naudas sodu piedziņai. Citu valstu prakse liecina, ka piemērojami sodi konkurences lietās tiek nodrošināti ar garantiju un pārsūdzība tiesā neaptur naudas soda izpildi.

[Informācija par KP 2009.gada lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu](#)

[Augstākās tiesas Senāta lēmums, ar kuru galīgā spēkā stājas KP 2009.gada lēmums](#)

[Administratīvās apgabaltiesas lēmums, ar kuru atzīta SIA „Veiksme un K” un SIA „Rota un K” saistība – ekonomiskā un funkcionālā pēctecība](#)

[Administratīvās apgabaltiesas lēmums, ar kuru atzīts, ka soda piedziņa no SIA „Veiksme un K” procesuālu iemeslu dēļ ar KP izpildrīkojumu nav iespējama](#)